

De scilla. Dissertatio inauguralis medica / [Philipp Heinrich Caspari].

Contributors

Caspari, Philipp Heinrich, 1762-
Universität Göttingen.

Publication/Creation

Goettingae : Typis Jo Christiani Dieterich, [1785]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/pzdrp65e>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

167.04/p

DE
SCILL A

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

QVAM

CONSENTIENTE ILLVSTRI MEDICORVM ORDINE

IN

ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA

PRO

GRADV DOCTORIS
MEDICINAE AC CHIRVRGIAE

PVBLICE DEFENDET

DIE IX. NOVEMBRIS MDCCLXXXV.

AVCTOR

PHILIPPVS HENRICVS CASPARI

SCHAVEMBVRGENSIS.

GOETTINGAE

TYPIS JO. CHRISTIANI DIETERICH.

16964/p

PATRI SVO OPTIMO

IUSTO FRIDERICO CASPARI

CONSILIARIO CAMERAE

HASCE STUDIORVM SVORVM PRIMITIAS

OMNI QVA PAR EST PIETATE

SACRAS ESSE VOLUIT

FILIVS OBEDIENTISSIMVS

HENRICVS PHILIPPVS CASPARI.

§. I.

Scillae botanica consideratio.

Classis. Ordo. Nomina.

Scillae Radix in officinis obuia debetur stirpi cuidam ad naturalem ordinem earum plantarum referendae, quas *Coronarias* vocat LINNEVS, Eques, a) *Liliaceas* ADANSON b). Haec ipsa in sexuali Systemate classi adnumeratur, quae ob flores hermaphroditos eorumque stamina sex neque coalita neque magnitudine discrepantia Hexandria dicitur, et quidem primo huius ordini, Monogyniae, qui pistillo vnico distinguitur.

Multa stirps nostra in vita cōmuni obtinuit nomina: Graece Σκίλλα; Arabice Alaschil; Gallice Scille,
A 3 Scille

a) *Philos. bot. p. 28. Ord. 9. Gener. plant. ed. 6. Ord. 10.*

b) *Familles des plantes, Fam. 8.*

Scille rouge, Oignon marin; *Anglice* Squill, Sea-onion; *Italice* Scilla; *Hispanice* Cebolla albatrana, Ceba marina; *Germanice* Meerzwiebel; *Suetice* Sjö-Lök; *Danice* Strandlögrod; *Belgice* Zeeajuin.

Sed plurimum refert nosse præcipua eius nomina botanica. Itaque Σκίλλα *c)* item Παγκρατιον *d)* vocatur a DIOSCORIDE, Scilla a CAESALPINO *e)*, WEINMANNO *f)*, Scilla maior a THEODORO TABERNAEMONTANO *g)*, MATTHIOLO *h)*, Scilla hispanica a CLVSIO *i)*, Scilla ruffa magna vulgaris a JO. BAVHINO *k)*, MORISONO *l)*, Scilla vulgaris radice rubra a C. BAVHINO *m)*, Scilla f. Ceba marina hispanica a LOBELIO *n)*, Ornithogalum maritimum a TOVRNEFORTIO *o)*.

SCILLA

c) DIOSCORID. *Oper. lib. 2. cap. 202. interpretatione SARACENI, p. 161.*

d) L. c. cap. 203.

e) De plantis libri 16. cap. 10. lib. 8. p. 403.

f) Phytonthozaiconographia f. conspectus plantarum.

g) Neu und vollkomm. Kräuterbuch durch C. BAVH. verbessert 1731. Tom. 2. p. 1017.

h) Opera ed. C. BAVH. p. 453.

i) Hist. plant. rarior. p. 171.

k) Hist. plant. Tom. 2. p. 615.

l) Plant. histor. uniuers. Oxon. Tom. 2. p. 395.

m) Pinax theatri bot. p. 73.

n) Hist. 15.

o) Instit. rei herb. p. 387.

SCILLA maritima; nudiflora bracteis refractis. LINN. *Syst. veget. ed. 14.* venerandi praeceptoris, Equitis MURRAY p. 328. *Spec. plant. p. 442.*

Description.

Quo vero tanto melius stirps, de qua hic agitur, cognoscatur, characteres eiusdem vberius significare opus est.

Radix: Bulbus pyriformis apice sursum directo, pugni vel ultra magnitudinis, squamis carnosissimis latis ad latera attenuatis, supra obtusis, crassis, repandis, vestitus squamis exsuccis membranaceis lineatis, tenuibus, hinc ita iunctis, ut bulbus primo aspectu tunicatus appareat, basi fibras ramosas crassiusculas emittens. — Hanc bulbi descriptionem illustri MURRAY me debere tanto libentius profiteor, quum rationem indicet, cur in plerisque libris bulbus tunicatus nec squamosus vocetur.

Folia omnia radicalia, lanceolata, stricta.

Scapus circiter sesquipedalis, erectus, teres, spica terminali instructus, foliis tempore prior.

Bractee lineari-lanceolatae, refractae genu in medio, sursum flexae, subtus calcaratae, scapo adnatae et floribus substratae.

Calyx nullus.

Corolla

Corolla hexapetala, patentissima, decidua, alba.
Staminum filamenta sex, subulata, corolla dimidio breviora;
Antherae oblongae, incumbentes,
Pistillum vnum. *Germen* subrotundum; *Stylus* simplex, longitudine staminum, deciduus; *Stigma* simplex.
Pericarpium: *Capsula* subovata, glabra, trifulca, trilocularis, triualvis.
Semina plura, subrotunda.

Icones. Duratio. Locus natalis.

Inter eos, qui iconibus hanc plantam illustrarunt, et quorum varios inter synonyma in medium protuli, praecipuis nominandi sunt MARTELLIVS in *Horto Rom. T. 6. Tab. 93.*, vbi bulbus extimo velamento instructus depingitur et REGNAULT in *Botanique mise à la Portée de tout le Monde Fascic. ult.* sub titulo *la Squille*, cuius quidem figura bulbum squamosum, nec tunicatum, sistit.

Duratione perennis est.

Crescit locis arenosis prope mare in Hispania, Lusitania, Normandia, Sicilia, Africa septentrionali, Syria. Nosmet eam in hybernaculis seruamus, vbi rarius in ollis floret. Sed bulbus in cellis humidis et tepidis interdum spicam protrudit. Hic ob copiam succi visceris et lenti sponte diu recens seruari in usum medicum potest. Quotannis

annis vero magnâ eius copia praecipue ex Hispania et Nætolia aliorum transfertur.

Varietates.

Duae ante omnia Varietates notari debent:

α. Scilla bulbo *rubro*,

β. Scilla bulbo *albo*,

ad quod discrimen et LINNEVS et botanici, qui eum tempore praecesserunt, probe attenti fuerunt. Rubri bulbi maiores, albi minores esse solent. Rubedo autem modo externas tunicas ferit, interne enim utroque casu albae seu pallide virides sunt.

An virtute differant pro coloris diuersitate, de eo non satis inter medicos conuenit. Quidam perinde esse statuunt, quibus utaris, ut cll. LEWIS *p*) et ALSTON *q*); alii rubros efficaciores pronunciant albis, annuente et LVDWIGIO *r*).

Quicquid sit rubri bulbi frequentioris usus in medicina sunt. Squamae vero, ex quibus conflatur bulbus, carnosae, inaequales, sunt, et dissectus succo viscoso repletus offenditur. Licet vero hodie in pharmacopoliis et bulbi succo

p) *History of Materia med.* p. 531.

q) *Lectures on the Materia med.* Vol. I. p. 512.

r) *Aduersaria medico-pract.* Vol. 2. p. 200.

costi aliquando prostant: crebrius tamen ficci ad manus sunt. Hi ipsi occurrunt forma tunicarum oblongarum, subpellucidarum, fragilium. Fibras deorsum emergentes ante usum rescindi, vix opus est, ut moneam.

Compendii causa in formulis plerumque nomen radicis s. bulbi omittimus, et *Scillae* seu *Squillae* vnice nomine utimur, quam scribendi breuitatem ego quoque hic adhibebo.

§. 2.

Odoris et saporis ratio.

Odore caret et radix recens, nisi quid simile rapis coctis vel Apio hortensi putes, et ficca. Sapor autem mucilaginosus est, amarus valde et nauseosus praetereaque insigniter acris. Siccatione perit acrimoniae pars, licet amarities eadem maneat.

§. 3.

Scilla Venenum.

Et haec quidem acrimonia Scillae locum ei inter venena assignauit. Notatum iam in Africa camelos, qui spinosa Eryngia passim auide deuorant, intacta relinquere viridia Scillae folia s); et mures t) quoque, et catum et cuni-

s) LUDWIG l. c. p. 698.

t) BERGII Mat. med. p. 265.

cuniculum *u*) radice periisse constat, aliis grauiter affectis; prout pasta farinacea, qua Scilla cocta fuit, fues et pisces perdit. Verum in ipso homine deleterias vires exferit.

Etenim maiori iusto dosi non solum nauseam sed vomitus intensissimos excitat et tormina, lotium sanguine tinctum, alui profluvia, conuulsiones, inflammationem et arrosionem ventriculi, quin ipsam mortem. Memorabile huius rei legitur exemplum de foemina quadam Helmsta-
diensi *v*), cui medicafter contra tympaniten tantum pulveris dedit, quantum cochlear integrum comprehendere posset. Vnde vero post dolores ventriculi acerbissimos, eiulatus, conuulsiones aliaque symptomata, mors, et aperto cadauere ventriculus inflammatus et ex parte arrosus exstitit. — Felicior euentus fuit in asthmatico *x*), qui ex errore drachmam vnam Scillae clysmati destinatam ingessit, vnde nausea et vomitus creberrimus, quo sopito in salutem aegri exanthema erupit in cute scabiosum, antea vitiose suppressum; sicque asthma plane disparuit. Scimus quoque aliquando, meretrices, ad foetum expellendum fortiori deiectione aluina, Scillam ingerere, quae si voti scelerati compotes fiant, propriam vitam non minus, quam innocentis infantis in periculum vertunt.

B 2

Et

u) HILLEFELD *Diff. Experimenta circa venena*, cap. 2. p. 12.

v) LANGE *de remed. Brunsv. domest.* p. 176.

x) MVZELLS *Wahrnehm.* 2. Samml. p. 35.

Et haec partim acri suo stimulo, partim resolvente vi insigni perpetrat. Quin tantae acrimoniae est, ut qui crudas et recentes Scillas tractant, vesiculas in manibus contrahant *y*).

§. 4.

Scilla medicamen.

Eiusmodi noxias vires exferit Scilla tam in sanis, quam in aegris, si modus exceditur. Id quod tamen, ut numerosissimis aliis exemplis constat, non prohibet, quo minus utilis medicina existat, modo praeter dosin iustam et corporis conditionis scitus respectus habeatur. Hinc et, iam antiquitus celebrata, valdopere nunc praestantissimis medicamentis suo merito accensetur. Primus, qui ad rem medicam eandem applicuit fertur EPIMENIDES esse, qui tam frequenter Scilla usus est, ut inde *Epimenidea* dicta fuerit *z*). Sed Philosophi istius et expiatoris auctoritatem multis numeris antecellit inter veteres ista medicorum DIOSCORIDIS, HIPPOCRATIS, GALENI, AETHII, PAVLLI AEGINETAE, CELSI, CAELII AVRELIANI, MESVĒS, SERAPIONIS, aliorum, qui sub multiplici forma *a*) in pluribus morbis chronicis eadem usi sunt.

y) VALENT. *Hist. simpl. reform. lib. 2. sect. 2. cap. 34.*

z) HALLERI *Bibl. bot. Vol. 1. p. 12. Bibl. pract. Vol. 1. p. 20.*

a) SWIET. *Comment. in BOERH. Aphor. Vol. 4. p. 259.*

sunt. Quid senioris aetatis medici de ea senserint, in tractatione morborum, quibus auerruncandis conducant, postea significabo.

Horum vestigiis, hoc est experientiae, potius insistere operae pretium iudico, quam ex analysi chemica virtutes medicas eruere velle. Qua qui delectentur, hisce lectione eorum, quae JO. HENR. SCHULZIVS *b)*, CARTHEVSEVS *c)*, EVDWIGIVS *d)* de hac reliquerunt, fiet satis.

§. 5.

Forma qua adhibeatur. Praeparata praecipua.

Corpora, quibus noxia acrimonia inest, si medicamento instar adhibenda, vario modo enitimur, ut aut praeparatione aut additamento quodam idoneo eam mitigemus, sicque medicamentum emergat, quo absque timore uti liceat.

Supra dixi, Scillam esse tanto acriorem, quo recentior est atque succosior. Vnde patet exsiccatione acrimoniam

B 3

debili-

b) Dissert. examen chemic. radice Scillae marinae, resp. MEDER, Halae 1734.

c) Fundam. Mat. med. P. I. p. 145. sqq.

d) Aduers. l. c. p. 702. sqq.

debilitari *e*). Solet itaque ad normam Pharmacopoeiarum Londinensis *f*), Edinburgensis *g*), Sueciae *h*), Rossicae *i*) ablato externo eius cortice transuersim in taleolos tenues secta exficcare. Fieri autem hoc debet leni calore, ne, dum mitius reddere medicamen conamur, vi omni exuatur. Sic fere vnice aquosa pars perit quae $\frac{4}{5}$ circiter constituit totius radiceis ponderis secundum experimenta cl. LEWIS absque notabili saporis et virtutis iactura. Recte exficcata friabilis est. Ea ideo *Scilla siccata* κατ' ἐξοχὴν dicitur.

Praeter hanc praeparationis methodum alia adhuc crebro vsu venit, qua scilicet Scilla integra pastae ex farina et aqua paratae inclusa in fornace coquitur et dein separatis inter se squamis in umbra ficcatur. Haec apud Londinenses nomine *Scillae coctae* venit. Germanis hinc inde adhuc placet. Nam adhucdum eam commendant Wurtembergenses *k*) nomine *Scillae praeparatae*, probauitque expressius LUDWIGIVS.

Sed

e) Sic iam DIOSCORIDES *l. c.* "Scilla, inquit, vim habet acrem et vrentem. Attamen assata ad plurimos vsus accommodatur." Deinde et exficcationis varias methodos et coctionem cum aceto et coctionem cum melle enarrat.

f) *Francof.* 1761. p. 22.

g) *Ed. cit.* p. 77.

h) *Ed. alt.* p. 111.

i) *pag.* 115.

k) *Ph. Würt.* p. 173.

Sed reiecerunt eam cell. NICOLAI *l*) et BALDINGER *m*), qui Scillam sic praeparatam nonnisi cadauer Scillae pronunciat.

Acetum, quod in vniuersum viris plantarum, siue acre siue narcoticum sit, corrigit et infringit, et ad Scillae praeparationem in hunc scopum, vt egregium menstruum vsurpatur. Scilla nimirum aceto per plures dies macerata, ita vt eius ad acetum proportio sit, vt 1 : 12, acetum decantatur, et sub *aceti scillitici* nomine seruatur. Hoc ipsum ad vetustissima praeparata pertinet *n*). Edinburgenses *o*) dicto menstruo tantillum spiritus vini tenuioris admiscunt.

Quo magis adhuc acrimonia Scillae debilitetur, mellis dulcedine obuelatur, sicque *Oxymellis scillitici* nomine insignitur. Nempe aceti scillitici vna pars cum duabus mellis partibus coquendo miscetur *p*).

Simile medicamentum est *Syrupus scilliticus q*), qui saccharo in aceti scillitici sufficiente quantitate soluto paratur.

Commo-

l) *Systema Mat. med. ad praxin applic. T. 2. p. 286.*

m) *Medic. Journ. Vol. 1. P. 1. p. 27.*

n) Vid. MATTHAEI DVRASTANTIS *Libri de aceto scillino et de Aloe, Venet. 1567.*

o) *Ph. Edinb. p. 102.*

p) *Pharm. Würtemb. p. 134.*

q) *Ph. Edinb. p. 198.*

Commodum quoque Scillae menstruum vinum est, cui nouam auctoritatem L. B. A SWIETEN *r*) conciliauit, de qua re infra pluribus agam.

Nec spernenda medicina est *Essentia s*) *Scillae*, quae constat ex aceto scillitico per sal tartari saturato, tum in mellis spissitudinem densato, dein spiritu vini rectificatissimo soluto,

Extractum aquosum in mellis densitatem redactum valde arrisit LVDWIGIO *t*). *Extractum* vrinoso menstruo, ut vocat JOERDENS *u*), factum, se adhibuisse optimo successu indicat, sed dolendum eum sub praeconiorum vbertate verum eiusdem praeparationis modum non significasse.

§. 6.

Quomodo incommotis a Scilla obuam eatur? Dosis.

Qualicunque vero ratione, opportunitate data, exhibeatur Scilla, obuam iri oportet molestiis, quas facile creat, quarum vulgatissima est nausea, in vomitum facile increfcens. Ad hanc arcendam vel infringendum, nisi, quod
rarius

r) *Comm. in BOERH. Aphor. Vol. 4. p. 259. Maladies des armées, p. 163.*

s) *Pharm. Wurt. p. 84.*

t) *L. c. p. 104.*

u) *Comm. noric. 1740. p. 225.*

rarius, eam concedi fas sit, miscela aromatis valde conducit; quo fine Cinamomum, Zingiber, nux moschata, cortex Winteranus, flores Cassiae, cortex Aurantium, radix Serpentariae virginianae, Calami, Angelicae, Carlinae, Helenii et similia adduntur. Sunt qui ex usu Scillae saeuos dolores contrahunt, imo, qui prae sensilitate nimia neruorum, vel irritabilitate nimia fibrarum muscularium, inde in conuulsiones incidunt: in hisce additamentum camphorae praecipue egregium est *v*), etiamsi non semper sufficiat. De aliis connubiis secundum indigentiam inferius dicendi commodior locus est.

Circa puluerem, qui omnium frequentissimo in usu est, monendum, eum sensim amittere virtutes suas, vtut follicite in vasis feruetur, hinc praestare recenter contusum praecipere. Et hic quidem commodissimum eatenus formam absoluit, quoniam in eo tam dosis quam miscela adeo facilis est. Si modo saponi consulendum et curandum, vt moles pulueris maior fiat, sufficit pulueri saccharum solum addere. Dos pulueris Scillae variare debet pro aetate viribus et natura morbi. Saepe sufficit granum vnum vel duo bis vel ter vel pluries de die; alii quinque vel plura grana absque vomitu ferunt. Puluis etiam in pilulis, modo non minus siccescant, in connubio extractorum, gummi-resinarum et similium dari

v) TISSOT *Epistolae medico - pract.* pag. 406.

dari potest. Ex dicta pulueris dosi varia facilius colligitur, quantum de praeparatis scilliticis aliis exhiberi possit.

In vniuersum suadendum, vt initium fiat minori dosi, sensim ascendendo; id quod non solum ob naturam variam aegri requiritur, sed ob Scillae praeparatae diuersam efficaciam, quam nunquam nisi caute explorando comperies.

§. 7.

Quibusnam in morbis Scilla noceat.

Antequam vero virtutes egregias Scillae studio dedicatae opera persequar, praeter dicta incommoda, nauseam puta, et vomitionem extra voluntatem nostram emergentem, alia commemorari debent, ne adhibeamus eam tum, quum ab ea abstinere consultius sit.

Soluit scilicet sanguinis crasin testantibus deiectionibus aluinis et vrina cruenta; hinc non confert, quando humores nimia tenuitate laborant, vt in febribus putridis, in quibus focia tussis et oppletio pectoris ad vsum praecipue in oxymelle scillitico inuitant.

Prosternit praeterea facile vires ventriculi insigniter, cuius imperium in corpus notissimum est, vt inde vel interpolandi roborantia vel admiscendi necessitas compareat. Magis autem debilitatum illum iri, probabile, nisi cum acrimo-

acrimonia amarities iuncta esset, quam tamen neutiquam tanti facere queo, vt inde Scillam in caput roborantium cum meritissimo alias SPIELMANNO *x*) transferre possem; quod simile vitium videmus committi frequenter ab auctoribus librorum in materiam medicam, qui medicamina secundum vires disponunt.

Pereximie quoque vetuit iam DIOSCORIDES *y*) suo tempore administrare eam praesente vlcere interno. Patet inde quantum noxae redundet ex oxymelle scillitico in phthisi vlcerosa, quod tamen liberali manu a multis medicis offertur, in qua tamen summa opera enitendum est, vt refrigeremus corpus, inflammationem tollamus et quemlibet stimulum a pulmonibus arceamus: hisce scopis Scillam esse maxime aduersam ob stimulandi suam vim, iam elucet *z*).

Sic et abstineas ab ea, si scirrhus inueteratus grauat cum febricula: facile enim inde scirrhus enascitur. Patet inde in hydrope, canceri interni iam enati si indicia adsunt, esse vitandam.

Denique cautione insigni opus est in hominibus nimia sensibilitate vel irritabilitate laborantibus. Sunt hi, quos nu-

C 2

perrime

x) *Mat. med. pag. 228.*

y) *Loc. cit. pag. 162.* "Cauendus Scillae vsus iis quibus est interna quaequam exulceratio."

z) *Conf. FOTHERGILL in med. Obs. and Inquir. Vol. 5. p. 375.*

perrime dixi, doloribus saepe post usum affici item convulsivis motibus. Plura eiusmodi exempla memoriae prodiderunt cll. TISSOT *a)*, VNZER *b)*, WEIKARD *c)*, qui proxime dictus vir doctiss. casum adducit foeminae, quae ex Scilla affectiones nervosas maxime singulares patitur. Denique sponte cognoscitur, quoniam in vias urinarias insigniter operatur, non conducere tum, quum iam ante lotium nimis liberali riuo profluit, vel si viae lotii inflammatae, fauciatae vel exulceratae, sunt.

§. 8.

Generatim virtutes Scillae determinantur.

Quum iam vero ad morbos ipsos definiendos, quibus Scilla opitulatur, accedendum: in antecessum moneo, me nolle alios enumerare, quam quos vere sanauerit, parum curantem alios, quorum nomina hinc inde in compendiis adeo comparent, vel quos ex theoria Scillam sanaturam aliquis forsitan hariolari posset. Et in hisce quidem respectus habendus est summae eius in incidendo et attenuando tenaces humores potentiae et stimuli, quo solida vellicat. Specificam vero vim in vias lotii exserit, illas ad secretionem vel excretionem vberiore sollicitando, ut igitur instar vulgatissimi

a) Loc. cit.

b) Arzt, Vol. 12. pag. 157.

c) Verm. med. Schriften 1St. p. 245.

tissimi diuretici sit. Nec minus peculiari in pulmones nisu opportuna in variis pectoris morbis videtur. Emetica pariter vis speciatim considerata. Quin non omni fide caret, in spasmodis sedandis subinde valere. Ulteriori experimento constabit, anne contra vermes pluris facienda, quam hactenus factum fuit.

§. 9.

Efficacia Scillae in hydrope.

In omni hydrope aquosus humor in cavitates corporis quadam accumulatus est, siue aucto a laxitate feri affluxu, siue impedito illius refluxu prae vasorum reuehentium obstructione. Itaque tria sunt praecepta, quae medici, ut hydropem sanandam curet, medendi rationem dirigunt:

- 1) Aquam euacuare;
- 2) Vasorum reuehentium obstructionem resolvere;
- 3) Partem laxam, hydrope affectam, roborare.

Iam patet ex supra dictis, Scillam ad medicamenta, quae tollendo huic morbo inferuiunt, esse referendam. Nimirum duobus satisfacit postulatis, quum et aquam euacuare valeat augendo lotii excretionem, et vasorum reuehentium obstructiones resolvere.

Optime autem minori dosi in hoc morbo adhibetur, ita ut modo lotium pellat, non diarrhoeam ciet. Et sic

palnam praeripit omnibus, quae per aluum aquam expellunt, quippe quae abdominis viscera debilitando causam hydropis redeuntis relinquant. Quamobrem magni viri Scillam in hydrope commendarunt, vt remedium praestantissimum.

DIOSCORIDES iamiam de vsu illius ad ciendam vrinam, et hydropicos sanandos loquitur *d)*. MEAD *e)*, quum de diureticorum in hydrope praestantia loquitur, affirmat, ex radice Scillae parata omnium esse efficacissima. Foeminam *f)* hydrope, et ascite et anasarca laborantem, exhibendo potunculam ex oxymellis scillitici drachma sesquialtera, aquae Cinnamomi vncia vna, spiritus Lauandulae cum syrupo corticum Aurantiorum ana drachma vna commistam curauit; conualuit illa sensim, et corpus ad pristinam integritatem rediit. COHAUSEN *g)* mulierem hebraeam, quae post scarlatinam febrem neglecta diaphoresi hydrope corripiebatur, methodo simplici sibi consueta per infusum radice Scillae cito, tuto, et iucunde persanauit. Et in aliis quidem casibus efficax hocce inuenit remedium, sed efficacius, ac in narrato,

d) Loc. cit.

e) RICHARDI MEAD monita et praecepta medica, Tom. II. Lond. 1773. cap. 8. de hydrope. pag. 17.

f) Loc. cit. pag. 13.

g) commercium litter. noricum Vol. 12. hebd. 50. pag. 399.

narrato, nunquam. Et ipse monet, non in maiori dosi esse exhibendam, quum nauseam tunc excitet, anxietates, imo vomitum. IDEM *h)* puerum, qui post eandem febrem, hydropem patiebatur, plerisque aliis efficacibus remediis aut frustra, aut exiguo emolumento tentatis, tandem infuso Scillae vinoso ita restituit, vt vrina copiosissime fluente, quae antea pauca quantitate, et oleoso-nigra, crassa emittebatur, fitis cessaret, aluus detumesceret, euacuatis vrinae aliquot amphoris. Refert postea, se radicis nostrae in serosis et oedematosis tumoribus crebro stupendos et non speratos effectus obseruasse, saepius per vrinam, aliquoties per aluum, deiectionibus aquosis, superabundantem materiam cum eupathia educendo. ALBRECHT *i)* singularem pulueris Scillae compositi effectum annotauit. In sexagenario, qui hydrope et maxima spirandi difficultate vexabatur, omnibus frustra tentatis, tandem exhibuit pulueris radicis Scillae *cruāae* grana octo, radicis Vincetoxici, Pimpinellae albae, Bryoniae, ana gr. quatuor, Nitri gr. quinque cum potu copiosiore iuris carnis macilenti. Post paucarum horarum interuallum aegrotus, comitante vomitu, vehementi febre correptus et mente alienatus fuit. Sumta vero potione diapnoica a meridie, aluo soluta largius, somnum tranquillum diuturniorem

h) Loc. cit. hebdomadae 10. pag. 75. 76.

i) *Acta physico medica Academiae Naturae Curiosorum, Vol. X. pag. 303.*

niorem expertus est, post quem febris non solum penitus cessauit et mens rediit, sed tanta quoque copia urinae profluxit, vt intra viginti quatuor horas non solum omnis in toto corpore tumor disparuerit, sed viribus quoque, restituto nunc appetitu, post paucos dies auctioribus, consueta munera obire potuerit. Post trimestre spatium, mense Septembri idem pulvis morbum redeuntem iterum fugauit. TISSOT *k)* radicem Scillae in multis hydropibus praestantissimum esse remedium agnoscit, si minori sumitur copia, vt urinam modo non aluum moueat, et sic mira patrare; addit tamen ingenue: "nec omnia potest tamen, nec suis caret vitiis". CATANEVS *l)* hydropis pectoris curationem describit, quam Squillae vsu feliciter perfanauit. THOMPSON *m)* non negat, oxymel scilliticum, iis, qui hydropis pectoris speciem praese ferebant, vtilitatem attulisse. Quicquid horum sit, cl. LENTIN *n)* tamen a scilliticis cuiuscunque generis in hydrope pectoris

k) *Epist. medico-pract. pag. 406.*

l) *Racolta d'opusculi scientifici e filologici. Venezia Tom. 47. p. 234.*

m) *Medical consultations on various diseases published from the letters of THOMAS THOMPSON. Lond. 1773. Vid. Vers. Germ. titulo medic. Rathpflege. pag. 208. Cfr. pag. 122.*

n) *Beobachtungen der epid. und sporad. Krankheiten am Oberharze, pag. 119, not.*

pectoris metuit. WERLHOF o) eximiam Scillae laudem tribuit. Nec minus PLATNER p), HELVETIUS q), UNZER r), GARDEN s), SELLE t) aliique bene multi viri fide digni.

§. 10.

*Continuatio argumenti de efficacia Scillae
in hydropo.*

Sed enucleatius paullo de usu eius in hydropo agendum est. Diu placuit ad mitigandam acrimoniam Scillae addere Vincetoxici radicem; et etiamnum vbiuis occurrit in nostris officinis pulvis huius miscelae, *Pulvis compositus* STAHLII dictus, ab HELMONTIO forsan iustius vocandus, nec a STAHLIO vllibi, vt proprium inuentum, descriptus! Plane non dubito, additamentum hocce nullius esse pretii, et deriuandum

o) *Opera. Ed. cl. WICHMANNI, p. 811.* "Scilla potentissimum remedium est, ad turgentes hydropicorum aquas, per urinam euacuandas."

p) *Ars medendi singulis morbis accommodata, §. 567.*

q) *Recueil des methodes etc. pag. 242.* Sub titulo *preparation du vin diuretique*, infusi vinosi usum valde commendat.

r) *Arzt 12. Theil. p. 156.*

s) *Medical Commentaries by a Society of physicians in Edinburgh, T. III. p. 330.*

t) *Medicina clinica, Berlin 1783. p. 627.*

riuandum ex iis temporibus, quibus alexipharmaci versipellis vox in deliciis erat. Attamen vtrique a viris magni nominis *u*) additum fuit nitrum, quo tanto efficacius et tutius caperetur. Sic formula in actis academiae scientiarum Stockholmiensis legitur pulueris ex radicis Squillae granis tribus, Vincetoxici gr. quinque, Nitri gr. decem, ab ill. Bäck valde celebrata. Magis arridet solum Scillae cum nitro connubium; quum nitrum Scillae vim temperet et per se lotium non moueat. SWIETENIVS *v*) vero magis fauet infuso vinoso ex Scillae recentis vncia dimidia et vini boni libris duabus, cuius adulto homini vnciam dimidiam vacuo ventriculo propinauit, vnde leuis nausea absque vomitu et subito magnum vrinae profluvium oritur, ita vt summo levamine intra paucas horas librae sex, octo, duodecim, excernantur. Optimum fuit dosin ita moderari, vt nausea tantum absque vomitu sequeretur, nam vomitus diuresin minuisse visus est. Non reticendum tamen TISSOTI *x*) observatum, quod nonnulli aegri vino huic assuescere nequiverint ob enormes vomendi conatus. Sine dubio is effectus non subsequutus fuisset, addito aromate. Hinc probo RVS-

SELII

u) FR. HOFFM. *Med. syst. T. 4. P. 3. p. 346.* Bäck in *K. Vet. Acad. Handl. 1754. p. 316.*

v) *Vid. supra §. 5.*

x) *Loc. cit. p. 411.*

SELII confilium *y*), qui infusum hoc cū aqua Cinamomi forti propinauit; item RICHARDI DE HAVTESIERK *z*), qui vna cortices Aurantiorum et Calami radices infundendas curauit; cuius generis formulas et ill. A STÖRCK *a*) tradidit; vt ta- ceam connubium Scillae et ptisanæ Juniperi, Gallis quibus- dam laudatum, et a TISSOTO *b*) pariter probatum. Licet vero plerique vomitum arceri iubeant ob metum, ne diu- resis inde minuatur: praecise tamen eam dosin Squillae requirit cel. HOME *c*), qua emesis excitetur. Ex decem enim aegris septem sanati, et in hisce quidam larga vo- mitio subsequuta, tres non curati, quorum neuter vomuit; et haec curatio citissima fuit praecipue aestate.

Quod ad acetum scilliticum attinet, reprehenditur *d*) quidem in eo, quod intolerabiles saepe anxietates excitet. Sed dubito id fieri: si dilutum aqua diuretica, vt Petroselini, in miscela salis alcalini e. c. Olei tartari per del. addito syrupo aromatico exhibetur.

Oxymel scilliticum vero multi ferunt, quibus reliqua displicent, et commode huic addi possunt alia adiuuantia vel corrigentia, nitrum, aromatica.

D 2

Bonum

y) *De tabe glandul.* p. 68.

z) *Formul. med.* p. 17.

a) *Ann. med.* Vol. 1. p. 162. Vol. 2. p. 285.

b) *L. c.* p. 410.

c) *Clinical Experiments and Histories* p. 387. *sqq.*

d) TISSOT *l. c.* p. 411. Idem iudicium fert LVDWIG *l. c.* p. 705.

Bonum indicium est, si, Scilla propinata, lotium mox large fluit; pro malo autem habendum, si sudor largior inde erumpit, tumque mox ab usu desistendum est *e*). Porro, ne aeger ex Scilla noxam contrahat, necesse est, ut medicus ad morbi genium et stadium respiciat. Minus conducit iis, qui temperiei calidae, biliosae, putridae sunt, in quibus e contrario acida et praeprimis cremor tartari requiruntur. Et si tantopere iam increvit morbus, ut hectica febre laboret aeger non potest non medicina, quae acrimonia sua nervos et vasa irritat, infesta esse, febrem vehementer augendo. In ascite, si ardor viscerum, pulsus durus, hepar infarctum, saepe nocere illam, innuit cel. BERGIVS *f*). Nullus igitur usus Scillae est, nisi adhuc solidorum aliquod robur superstes sit. Meminisse quoque oportet, non euacuandam vnice esse aquam collectam, sed et roboranda vasa debilitata et collapsa. Hinc praegressa diuresi, cortex Peruvianus mox subiungendus, vel aliquando Scilla et cortex egregie copulantur. Initium igitur altero casu fieri potest decocto corticis cum oxymelle scillitico largius mixto.

§. II.

Efficacia Scillae in asthmate pituitoso et tussi pituitosa.

In interna fistulae spiritalis eiusque ramorum per pulmones disperforum membrana, magna copia latet glandularum

e) LUDWIG *l. c.* pag. 718,

f) *Mat. med. regni veget.* p. 261.

larum mucum fecernentium, qui per internum harum partium velamentum innumeris foraminibus defertur. Hic ipse intimum totius asperae arteriae superficiem obducendo et obliniendo eam contra stimulum ab acris particulis in aëre natantibus et per inspirationem allectis tuetur, et vocem glabram, grate sonoram, reddit. Vti autem omnes, ita et haec secretio varia patitur vitia, et saepissime hoc, quod nimis augeatur, ita ut in pulmonibus quasi colluies muci existat. Nonnunquam stagnat ille in suis cryptis, et, sensim iterum resorpta tenuiori parte, tenacior redditur. Talis maxime molestus vasis aëreis, eorum expansionem liberam impedit, respirationem facit difficilem, asthma gignit. Subinde colluies in internum vasorum aëreorum cauum effusa producit sonitum ingratum vel strepitum, dum vel voces enunciandae sunt, vel respirandum. Et irritatur, a muci tenacis copia, asperae arteriae tunica nervea, eoque validius, si ipsi muco, ut in quibusdam huius morbi speciebus, ab acris materiei cuiusdam metastasi oriundis, perniciofa acrimonia inest. Inde necesse est, ut convulsiva fibrarum carnearum contractio, perque hanc ipsam aëris inspirati vehemens explosio fiat, quam tussim, et in praesenti casu, pituitosam, a causa dicimus. Ut medeatur utrique malo, et asthma et tussi, medicus, ante omnia materiem pituitosam pulmones infarcientem resoluat, eoque talem reddat, ut secreta haud molesto sensim eiici possit. Id autem bene praestat Seilla,

inprimis oxymel squilliticum, in quo medicamine et mellis et aceti vires resoluentes Scilla in istis soluta insigniter acuit.

Iam DIOSCORIDES tussi vetere vexatis, suspiriosis, et ore reiicientibus Scillae linctum ex melle commendat g). Laudat Scillae efficaciam in asthma FRIDERICVS HOFFMANN h), pluresque casus per partes enumerat, vsus connubio Vinctoxici in puluere. Vestigia eiusdem sequutus eodem successu Scillam exhibuit WAGNER i) initio quidem in miscela Vinctoxici, sed dein absque eo, vt nullum dubium sit, curationis meritum latuisse in Scilla sola, etsi nitrum admistum fuit. In casibus ab hisce enarratis non vnice crasis pituitosa peccauit, sed potissimum spasticae indolis exstiterunt, vnde coniecere licet, vim quandam antispasmodicam Squillae insidere. Scite igitur addit HOFFMANNVS "Memorabilis Scillae videtur effectus, aliquot etiam aliis exemplis notatus, in spasmis et conuulsionibus partium praesentissime sopiendis, maxime catarrho suffocatiuo, asthma conuulsiuo, quandoque etiam

g) *Loc. cit.*

h) *Medicina rationalis systematica Tom. 4. Part. 3. Sect. 2. cap. 2. Obs. 3.* qui casus idem est ac ille enarratus in SCHVLZII *Diff. de aegroto asthmatico usu radice Scillae subleuato* in HALL. *coll. Diff. pract. Vol. 2. p. 139.*

i) *EIVSDEM Observ. clin. Sect. 2. in HALL. collect. diff. pract. Vol. 2. p. 179.*

etiam in ipsa epilepsia"; subscribente, quem laudaui, WAGNERO. HEISTER oxymellis vsum asthmaticis commendat *k*). Ita et PLATNER *l*) MEAD *m*) oxymel scilliticum laudat ad leuandam spiritus angustiam, interne sumtum, vt humores viscidos et tenaces resoluat. Et ad promouendam vltius exscreationem commendat spongiam aceto scillitico calido madidam, naribus vel ori admotam, vt vapores inde emissi in pulmones recipiantur. MVZEL *n*) vero casum asthmatis sistit ex retrogressa scabie suborti, sed Squilla curati. TISSOT *o*) foeminam asthmate, cephalalgia, agrypnia, et pedum oedemate vexatam oxymelle scillitico et cortice Peruuiano sanauit. Efficaciam in asthmate pituitoso pluribus et confirmat LVDWIGS ***). WEIKARD *p*) narrat, pilulas scilliticas Edinburgenses *q*) in specie frigidae tussis, quae a pituita tenaci infarciente oriebatur, saepe insigni vsui fuisse. SELLE *r*) radicem Scillae praecipue in pectus siue pulmones vim exserere, et
in

k) *Medicinisches Handbuch*, p. 296.

l) *L. c.* §. 395.

m) *L. c.* Tom. I. cap. 10. de asthmate, p. 117.

n) *Wahrnehmungen 2. Sammlung*, p. 32.

o) *Epist. cit.* p. 407.

***) *Aduersf. l. c.* p. 712.

p) *Vermischte medicinische Schriften. Erstes Stück* p. 35.

q) *Pharmacopoea Würtenb. Ed. cit.* p. 140.

r) *Medicina clinica, Berol. 1783.* p. 627.

in pulmonum infarctibus pituitosis efficaciorē esse asserit. Sed in eo asthmatis genere, quod a veris nodis siue tuberculis glandularum conglobatarum siue lymphaticarum, quas oportet a glandulis mucum fecernentibus modo dictis bene distinguere s), ortum trahit, a Scillae usu abstineas: quum metuendum sit, ne acrimonia sua irritante, eorum inflammationem et suppurationem cieat, quae facillime superuenit. Monet igitur VNZER t), abstinendum esse a Scilla in hocce morbo.

§. 12.

Virtus Scillae in inflammatione pulmonum.

A pituitosa oppletionē pulmonum ad inflammatoriam transeo, in qua pariter Scillae efficacia praeconio digna est. Sed nolo ultra oxymel scilliticum eius usum in pleuritide et peripneumonia extendi, vtpote quum in hoc stimulus Scillae tantopere est cicuratus, vt nocere non possit, insignem tamen mellis resoluendi vim mirifice auget. Et hoc ipsum non modo, quando natura per sputa iudicationem molitur, prodest, sed et quando lente stasis discutienda est. Hinc in mixtura dilutum oxymel hocce per nychthemeron dedit HAENIVS u) ad vncias tres, aliquando et dupla quan-

s) HALLER *Elem. physiol.* Tom. 3. p. 150.

t) *Arzt.* Vol. 12. p. 157.

u) *Rat. medendi*, P. 1. p. 23.

quantitate. Nec vnquam copiosior vsus nauseas creauit, modo ptisana copiose simul biberetur. A lactis connubio autem sub eius vsu abstinendum. Tantum oxymellis scill. concessit Baronetus PRINGLE *v*) in inflammatione pulmonum, quantum ferre posset aeger absque nausea vel alui purgatione. Cl. SARCONE *x*) quoque inter efficacissima remedia ad sputa excitanda oxymel refert. Sed quid opus est testibus, quum quotidiana praxis optime hanc eius praestantiam confirmet.

§. 13.

Efficacia Scillae in nephritide.

Iuncto resoluendi et lotium pellendi officio Scilla in nephritide opem fert. Excludere me hic istam, quae inflammatoria dicitur, sponte cognoscitur. Sed de duabus aliis speciebus doloris renum cum functione eorundem laesa hic sermo, scilicet de pituitosa et fabulosa; quae ambae eandem subinde ludunt scenam, vt nonnisi ex praegressis et subsequents effluuii natura colligi queat, quatenus subfuerit. Iterum vnice verae experientiae nec argumentorum ludibrio insistendum.

a. *Nephri-*

v) *Observations on the diseases of the army*, Ed. 7. p. 143.

x) *Geschichte d. Krankheiten in Neapel*, Vol. 1. §. 175.

a. *Nephritis pituitosa.*

Quod ad nephritidem pituitosam attinet, memorabile eius exemplum sistit WAGNER y) foeminae, cui inter vulgaria, quae genus morbi determinant, signa, quorum praecipue pertinet colica, cum lotio subrufo, mucus fecessit, in fundo matulae instar spermatis ranarum fluctuans, tantae tenacitatis, ut plurima pars vasi vrinario adhaereret, nec inuerso eo dimitteretur. Multis frustra tentatis aquae Sedlicenses et copiam et densitatem minuerunt, sed rediit profluuium per vices pristina vehementia, unde ad Scillam confugere visum, cuius virtutem euentus extra dubium posuit.

b. *Nephritis sabulosa.*

Alia foemina, cuius IDEM z) meminit, sub doloribus dorsi et stranguria vna cum pituita densa sabulum minxit vel lapillos magnitudine seminis Milii. Scilla contra hoc malum adhibita: vomitio inde et lotium copiosissime excretum cum amurca lotii et lapillis. Et hisce praeuiis, in gratiam cum sanitate omnino rediit. — Similis felicitas contigit virgini a), nephritide sabulosa infestatae, in qua
 tanta

y) L. c. p. 192.

z) L. c. p. 195.

a) L. c. p. 196.

tanta copia fabuli delituerat, vt data Scilla quotidie lapilli lentis cicerisque magnitudine cum vrina excernerentur, idque factum absque dolore vlllo vel intestinorum vel viarum lotii, per quas isti transmeant.

§. 14.

Scillae vis in vrinae secretionem et excretionem impedita.

Multiplex causa existat, quae vel fecernendo lotio ex renibus, vel illi per inferiores vias, vretres, vesicam, vrethram, excernendo, obstaculum praebet, quod vero nisi auferri possit, praeter hydropem, febrem, soporem, asthma aliaque, partis, vbi vrina stagnat, destructionem, imo ipsam mortem, post se trahit. Secretionem saepe impedit crassior et pituitosa sanguinis diathesis, languor in motu, vitium in renibus ipsis, vt inflammatio, calculus, spasmus. Excretioni vero obicem ponunt fungi, scirrhi vel externe vel interne organa dicta claudentes vel comprimantes, pituita tenax, item calculus, stricture spasticae, vrethrae collapsus, vesicae paralyfis. In tanta causarum varietate manifestum est, ad lotium pellendum non vnum sufficere posse remedium, nec Scillam illis omnibus et singulis tollendis sufficere. Sed iam magni momenti est, quod aliquot mobiles easque recentes tollat. Huius loci est retentio illa vel suppressio

vrinae, quae oritur ex pituitoso nimis sanguine, irritabilitate languente, vel paralytica partium diathesi, fabulo vel calculis minoribus stagnantibus.

§. 15.

Quid Scilla valeat in scorbuto?

Quod vero omnium minime credidisses, hoc est, quod in scorbuto insignis potentiae Scilla sit, in quo morbo vulgo solet accusari acrimonia singularis, resolutio humorum et fibrarum laxitas. Non suppetit iam sententias diuersas de eiusdem genio inter sese comparare. Sufficit exploratam esse hanc vim indubiis, ut videtur, experimentis. HEURNIVS *b)* iam acetum scilliticum ut summum antiscorbuticum extollit. Pluris autem faciendum est iudicium cel. LIND *c)*, qui oxymelle scillitico utebatur, unde effectum exoptatissimum se percepisse in scorbuto asseuerat; inde laxari aluum, promoueri lotii secretionem, leuari multa incommoda praecipue illa pectoris, a quibus scorbutici raro liberi exstant. Data huius vncia vna spatio nychthemeri cum insigni maxime leuamine. Non igitur nocent omnino acria in scorbuto, quod iam exemplo efficaciae Allii vel Cepae bulborum antiscorbuticae apparet; aliud vero concinnum exemplum

b) LANGE de med. Brunsv. dom. p. 177.

c) Treatise on the Scurry, Ed. 3. p. 222.

plum suppeditat Sedi minoris herba d). Congruit cum hoc Scillae praeconio experientia summi WERLHOFII e), cuius verba, ut emphasis eorum mea culpa non extenuetur, sequentia sunt: "Inter scorbuti antidota Scilla ex praecipuis est, et sanguini eiusque fero liberiores fluxum conciliat, et oris vitiis medetur, et nervos liberat solutosque excitat et, uti inter emmenagoga ita inter haemorrhoidagoga, ut hac voce utar, eminet."

§. 16.

Vis Scillae anthelmintica.

Non reticendum arbitror vestigium virtutis anthelminticae, quod Scilla prodit, licet fatear hactenus non ea simplicitate contra vermes fuisse exhibitam, qua opus, si remedium verum meritum aestimari debeat. Nominatim hic loquor de oxymelle scillitico. Fuit iuuenis f) cui quidem vermes cucurbitini secesserant, sed ob affectiones quasdam pectoris oxymel hocce cum infuso florum Sambuci dabatur. Postquam hisce perrexerat per aliquot dies, purgans quoddam fortius porrigebatur, unde taenia sex vlnarum secessit,

E 3

lati

d) Vid. ill. MURRAY *Apparat. medic. Vol. 3. p. 344.*

e) *Litt. in ENGEL Spec. med. p. 164.*

f) Vid. WEIKARD *vermischte med. Schrift. 1 Stück p. 72.*

lati corporis. Nec ill. A STÖRCK g) formae vnice medicinali causa admiscuit medicinae sibi contra vermes vltissimae oxymel scilliticum. Vtitur nimirum sequente: R. Sal. polychr. pulv. Rad. Ialapp. Valerian. f. Phu ^a_a drachmam vnā Oxymell. scill. vnicas quatuor. M. Huius miscelae adultis quater per diem vncia dimidia, iunioribus autem drachma vna aut duae, propinantur. Hoc vnico remedio, absque vllō vermium discrimine omnes qui praeter vermes nullo alio morbo laborarunt, sanati sunt. Sic et varii aegri a taenia insignis longitudinis liberati fuerunt, et lumbrici vomitu et aluo redditi. Quod ad taeniam, memini illustrem Equ. MURRAY mihi narrasse, se paucis praebitis eiusdem Störckianae miscelae eliminasse per os plures articulos Taeniae Solii apud foeminam, enato post medicinam captam vomitu; quibus ipsis vermibus cucurbitinis quum alternatim aquam frigidam et calidam infunderet, hi mox riguerunt, mox refuscitati sunt, nec nisi mortui eam figuram oblongam assumerunt, qua apud COVLETVM sub falso ascaridum nomine depinguntur.

§. 17.

g) *Ann. med.* 1. p. 103. 164.

§. 17.

Vis Scillae emetica.

Rarissime accidit, quod Squilla emetico speciatim scopo praecipiat, si quidem alia vomitoria suppetunt, quae tutius exhibentur, et absque sensibili ad linguam acrimonia nervos ventriculi, peculiari sensu instructos, vellicant. Interim pro infantibus tenellis non veremur praescribere oxymel scilliticum, in quo quidem, ut dictum, acre mitigatum est, ob sensilitatem nervorum fibrarumque irritabilitatem in hac aetate insigniorem fat tamen efficaciae superest ad emesciendam. Ingeritur hisce ad paucas drachmas aqua destillata exceptum, et iis infantibus tanto opportunius est, in quibus mucum multum pectus grauat.

§. 18.

Scillae reuellendi potentia.

Licet vero plerumque per os vnice Squilla ingeratur, reuellendi tamen fine et per aluum in clysmate applicari solet, in hominibus adultis, ad drachmam vnam pulueris. Respicio hic praecipue ad vulnera capitis, in quibus cl. SCHMUCKER, *h*) in connubio aliorum commodorum, eam dicta via administrandam pluribus locis suadet. In hisce enim saepissime funesta symptomata, et ipsa mors, nonnisi in lympa per commotionem inter tunicam arachnoideam et piam

matrem

h) Chirurg. Wahrnehm. Vol. 1. Casus varii et animadversiones
pag. 144.

matrem exorbitante, et tenella cerebri stamina comprimente, causam habent, absente aliquando grauiori integumentorum vulnere vel intropressione s. fractura cranii. Ad hanc igitur lympham dissipandam omne studium intendas; cui fini, praemissa venae sectione, praeter fomentationes ex aqua frigida, aceto, nitro, sale ammoniaco, et clysmata stimulantia conducunt. Felix praxis edocuit, Squillam hisce commodum stimulum suppeditare.

THESES.

I.

Medicamenta sanis exhibita veneni vim habent.

II.

Calculi urinarii varia natura; hinc et lithontriptica non unius generis requiruntur.

III.

In hirudinum contra ophthalmiam applicatione magna cautione opus est.

IV.

Semina vermium intestinalium nobiscum connascuntur.

V.

In febris intermittentibus aliquando sine ulla corporis praeparatione vel euacuatione praeuia cortex Peruvianus adhiberi potest.

VI.

Febris puerperarum gastricae indolis est.

VII.

*Grauidis magis conuenire videntur euacuantia, quam
venae sectio.*

VIII.

*Tartaro emetico, uti aliis praeparatis Stibii, vis anti-
spasmodica inest.*

IX.

*Fumigatio cum Cinnabare ad luis venereae curatio-
nem periculofissima.*

X.

Vultus interpretis mentis est.

XI.

Sectio caesarea optime in linea alba instituitur.

XII.

*In laesionibus capitis primarum viarum ratio sollicite
habenda est.*
